NYCKELHARPAN

2

2022

Föreningen Nyckelharpans medlemstidning

Nyckelharpan
Föreningen Nyckelharpans medlemstidning
Nr. 2 av 4, 2022 Årgång 37
ISSN 1401-2936

Ansvarig utgivare: Jacob Höglund

Artiklar och bilder ur *Nyckelharpan* får ej publiceras utan medgivande från redaktionen.

Material till nästa nummer bör vara redaktionen tillhanda senast den 15 augusti 2022. Kan skickas direkt till *nyckelharpan@stormdals.se*
Redaktör: *Sven Stormdal*

Föreningen
Organisationsnummer: 802011-4289
Plusgiro: 491 82 94-2
Swishnummer: 123 612 26 34
Medlemsavgift: Se separat information här nedan.

Styrelse och fasta medarbetare
Ordförande: *Jacob Höglund, jhglund@gmail.com*, 070-425 01 26
Vice ordförande, harpbygge, hemsida: *Bo Nilsson, harpa@bonilsson.se, 0722-350 615*
Kassör: *Paul Westman epaulwestman@gmail.com,* 070-557 95 54
Sekreterare: *Kerstin Kåverud, kerstin@sjobod10.se*, 070-399 92 98
Ledamot: *Per-Ulf Allmo, per-ulf@allmo.se, 070-315 69 16*
Ledamot: *Magnus Holmström, umemagnus@gmail.com*

Framsidan:
Bilden är tagen vid den första spelmansstämman i Österby 1975. Där syns längst fram Gösta Sandström, Leif Alpsjö, Eric Sahlström och i bakgrunden Kurt Södergren, Hasse Gille samt Curt Tallroth.

Fotograf okänd, bilden förmedlad av Per-Ulf Allmo.

EO Grafiska AB
är Föreningen Nyckelharpans sponsor i form av generösa villkor för tryckningen.

Foto Per-Ulf Allmo

Maj 2022

Vi har årsmöte i Österbybruk i sommar (se kallelse på sidan 3 i tidningen). Vi möts i samband med Gille- & Nyckelharpstämman – föreningens egen stämma, även kallad Österbystämman, som vi är med och planerar och anordnar. Nu får ni medlemmar ta er i kragen och möta upp. Det har visserligen varit exceptionella omständigheter under de sista åren men uppslutningen på årsmötena har varit förfärligt dålig.

Så usel att vi något år var fler på styrelsemötena än på årsstämman. Ett så dåligt intresse påverkar naturligtvis föreningen. Nu är vi några få som trots allt håller igång verksamheten. Vi ger ut tidningen, vi har anordnat en digital spelkurs i samarbete med ESI där tre tillfällen avverkats, vi är som sagt med och ordnar Österbystämman och vi planerar en spelkurs orgel/nyckelharpa i Lövstabruk i höst. Men vi behöver medlemmarnas stöd och folk som vill ta på sig uppdrag så att föreningen kan fortsätta att verka. Just nu saknar vi valberedning och har vakanta styrelseposter. Det funkar inte i längden. Jag och andra tjatar och tjatar men ingen vill vara med och jobba. Det är inte hållbart. Jag ämnar därför verka för ett ökat samarbete mellan Föreningen Nyckelharpan och andra spelmansförbund. Ett sådant samarbete kan se ut på många sätt men en sådan förändring kräver naturligtvis medlemmarnas samtycke. Kom och gör Din röst hörd om hur föreningen skall se ut och verka i framtiden!

Jacob Höglund
Föreningen Nyckelharpans ordförande

Hej medlem,

Du har väl inte glömt att betala medlemsavgiften för 2022?

Här är listan på gällande medlemsavgifter i Föreningen Nyckelharpan:

1. Avgiften är **150:-** om du bor i Sverige och vill ha Nyckelharpan som **papperstidning** med posten 4 gånger om året, och **200:-** om du bor i något annat land.

2. Vill du istället ha tidningen **digitalt,** sänd till den mejladress som du meddelat, är medlemsavgiften **100:-.**

3. Plusgironumret är **491 82 94-2.**

4. Föreningen Nyckelharpan har **Swish!**

5. Swishnumret är **123 612 26 34!**

6. Glöm inte att skriva ditt namn och din mejladress när du betalar, annars är det svårt att registrera din betalning rätt!

Paul Westman, föreningens kassör.

Föreningen Nyckelharpan

Lokala representanter

Föreningen Nyckelharpan har traditionellt haft sin medlemsbas i stockholmsområdet och det har tidigare varit naturligt att de flesta föreningsaktiviteterna har försiggått i just detta område. Sen en tid tillbaka är det emellertid föreningens uttalade policy att sprida verksamheten inte bara inom Sverige utan även utomlands. Vår ambition är att i första hand göra föreningen till en rikstäckande förening för nyckelharpsrelaterad verksamhet. Som ett led i detta arbete försöker vi att hitta lokala representanter i de olika delarna av Sverige och utomlands. Ni finner en lista på personer och deras geografiska tillhörighet här till höger. Vänd er till dessa om ni lokalt vill anordna något som har med vårt intrument att göra.

Föreningen kan erbjuda ekonomiskt bidrag mot att arrangören bidrar med text och bild om aktiviteten till tidningen. Skicka förfrågan till styrelsen och diskutera med din representant om du har lokala planer. Om det inte finns någon lokal representant där du bor är du förstås välkommen att vända dig direkt till styrelsen. Vi söker också personer i de områden som saknar lokal representant och som vill vara det. Hör i så fall av dig till styrelsen.

Dalarna	Olle Plahn	plahn.olov@telia.com
Gotland	Jan Lundqvist	jan@snausarve.se
Kalmar	Lars Lithén	lars.lithen@outlook.com
Närke	Ulla Carin Libert	uc.libert@gmail.com
Skåne	Patrik Dahlin	patrik.dahlin@anticimex.se
Västerbotten	Lasse Hyvönen	lhyvonen65@gmail.com
Västernorrland	Bo Allan Nilsson	barbnils@live.se
Åland	Barbro Wendt	barbro.a@aland.net

Nya medlemmar

Sedan förra numret av tidningen kan föreningen glädjas åt följande nya medlemmar:

Hedda Heiskanen, MALMÖ
Malin Hultén, VIKEN
Mika Pahor, LJUBLJANA, Slovenien
Kristofer Pettersson, SÅGMYRA

Kallelse till årsmöte 2022 i Föreningen Nyckelharpan

Söndagen den 19 juni kl. 12.00
i Stora salen, Herrgården, Österbybruk.

Dagordning enligt stadgarna:

1. Mötets öppnande.
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet.
3. Fastställande av röstlängd.
4. Fastställande av fortsatt dagordning.
5. Fråga om mötet utlysts enligt stadgarna.
6. Val av justeringsmän att jämte ordföranden justera protokollet.
7. Styrelsens verksamhetsberättelse med resultat- och balansräkning för det gångna verksamhetsåret samt budget för det nya.
8. Revisionsberättelse samt frågan om ansvarsfrihet för den tid revisionen avser.
9. Fastställande av kommande års medlemsavgift.
10. Val av styrelse, funktionärer och valberedning.
11. Motioner och propositioner.
12. Övriga frågor.
13. Mötet avslutas.

Hjärtligt välkommen!
Styrelsen

Föreningen Nyckelharpan

Ekonomi för räkenskapsåret 2021-01-01—2021-12-31

Resultaträkning

Rörelsens intäkter m.m.	2021	2020
Medlemsavgifter	34.675,50	29.647,17
Deltagaravgifter spelkurs	0,00	0.000,00
S:a Rörelseintäkter m.m.	**34.675,50**	**29.647,17**
Rörelsens kostnader		
Inköp material och varor	-640,00	0,00
Programvaror	-1.655,00	--1.533,00
Kontorsmaterial	-439,00	--574,15
Trycksaker inkl tidningen	-13.250,00	--13.810,00
Datakommunikation	-841,25	--696,50
Porto	-15.073,15	-15.465,60
Övriga kostnader	0,00	--1.660,00
Övriga bidrag	0,00	0,00
Bankkostnader	-281,90	-843,20
Swishkostnader	-784,00	-666,30
Kostnader för kurser	0,00	000
Bilersättningar	-300,00	-300,00
S:a kostnader	**-33.264,30**	**-35.248,75**
Beräknat resultat	**1.411,20**	**-5.901,58**

Förslag till budget 2022

Kostnader

Programvaror	*Visma, InDesign, One.com*	-5.370,00
Kontorsmaterial	*Papper, etiketter, kuvert mm*	-600,00
Trycksaker	*Tidningen*	-3.000,00
Porto	*Tidningen*	-9.120,00
Övriga kostnader		-1.700,00
Bankkostnader		-900,00
Swishkostnader		-1.000,00
Kostnader för kursledare		-20.000,00
Lokalhyra i Lövsta för kurs		-2.500,00
Kostnad mat och ev. logi		-25.000,00
Kostnad för nätkurs, 5 st		-9.375,00
Bilersättningar		-1.200,00
	Summa	-89.765,00

Intäkter

Medlemsavgifter		32.000,00
Kursavgifter Lövsta		38.000,00
Kursavgifter nätkurser 5 st		12.500,00
	Summa	82.500,00
	Resultat	-7.265,00

Balansräkning 2021-12-31

	Ing balans	Period	Utg balans
Tillgångar			
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank			
PlusGiro	7.736,45	411,10	8.147,55
Övriga bankkonton	67.054,78	0,00	67.054,78
S:a tillgångar	**74.791,23**	**411,10**	**75.202,33**
Skulder			
Övriga kortfristiga skulder*	**-870,10***	**1.000,10**	**130***
BERÄKNAT RESULTAT	**73.921,13**	**1.411,20**	**75.332,33**

*Posten innehöll en reservation för eventuell senare fakturering från Nordea på avgift för Föreningspaket Start 2020, det nya avtal som började gälla 1.12.2020. När så fakturering skedde efter 1.1.2021 reducerades successivt den kortfristiga skulden och övergick till en tillgång..

Gustav Friberg
Blåklocksvägen 81
165 71 Hässelby
mobil: 073-5887083
E-mail: gustav.n.friberg@gmail.com

Revisorsberättelse för

Föreningen Nyckelharpan

för Verksamhetsåret 2021

Jag har granskat bokföringen för 2021 och funnit att den är gjord enligt god sed och utan anmärkning.

Jag har också läst protokoll från styrelsemöten och årsmöte och funnit dessa vara korrekta och utan anmärkning.

Därför föreslår jag att styrelsen skall beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2021.

Hässelby 2022-04-28

Gustav Friberg

Stämmor i Uppland där det kommer att spelas mycket nyckelharpa

Allspelet under Disastämman 2 juni 2019. Det var så varmt att vi helst stod i skuggan när vi spelade. Foto Sture Hogmark

Jag har lagt pandemin bakom mig och hoppas ni har kunnat göra likadant. Några av er har naturligtvis drabbats, kanske ganska rejält, men många har tydligen klarat sig lindrigt undan. Själv har jag lyckats hålla mig ifrån allt vad virus och förkylningsbakterier heter under de tre senaste åren, peppar, peppar och allt det där.

Disastämman den 4 juni kl. 13.00
Den organiseras av Upplandsmuseet och Uplands Spelmansförbund, och efter att ha legat nere två år under pandemin återuppstår den och kommer som vanligt att hållas på Disagården i Uppsala.

Gille- & Nyckelharpstämman
Vi skiljer ju på Gillestämman, som äger rum på Dannemora hembygdsgård, den heter så trots att den ligger i Österby, och Nyckelharpstämman som avhålls på Herrgården i Österby. Krångligt tycker ni kanske, men allt har sin långrandiga förklaring som jag inte tar nu. Aktuell version av det gemensamma programmet finns på gilleochnyckelharpstamman.se. Håll utkik efter kompletteringar och modifieringar.

Lördagen 18/6 inleds Nyckelharpstämman med ett seminariepass i Herrgårdssalongen kl. 11.00 där Esbjörn Hogmark kåserar om sitt trägna arbete att få nyckelharpan klassad som ett kulturarv inom Unesco. Det gör han tillsammans med Olov Johansson som kommer att demonstrera olika instrument och musikstilar för nyckelharpa.

Sedan fortsätter vi på Hembygdsgården som är öppen 12.00–17.00 med kaffe, hamburgare och mycket spel.

Gillestämman inleds 13.00 samma dag med inblåsning, allspel och efterföljande scenspel. Om ni är intresserade av att framträda enskilt eller i grupp, hör gärna av er till oss i planeringskommittén redan nu. Givetvis blir det också spelkurser/spelstugor som vanligt, exakt vad har vi ännu inte bestämt, men ni anar säkert vad det kommer att handla om.

Till **Herrgårdskonserten** har vi i år ”kontrakterat” två av Upplands bästa spelmän, Olov Johansson och Robert Larsson. Här är presentation överflödig! När inte Erika är med kallar de sig Maskin Duo.

Tid: lördag 18/6 kl. 19.30–ca 20.30

Jag vet att för många är **visstugan** den absoluta höjdpunkten på hela stämman. Den hålls i **Gamla köket** på Herrgården under ledning av **Ditte Andersson.**

Årets stämmomärke visar Gillestipendiaten 2019 Frida Ivarsson tillsammans med Hasse Gille.

Nyckelharpstämman fortsätter som vanligt under söndagen. Jag rekommenderar dem som vill bevista båda dagarna att boka in övernattning så fort som möjligt.

Se *gilleochnyckelharpstämman.se* för aktuell info om program, logi, restauranger m.m.

Under båda dagarna kommer en ny bok om Österbybruk att presenteras och säljas. Den har titeln:

Ett levande vallonbruk – Österbybruk förr och nu och ges ut av Sällskapet Vallonättlingar. I kapitlet *Musik och traditioner* skriver Robert Mattsson om nyckelharpan i Österby förr och nu.

Vi som utgör planeringskommittén är
Esbjörn Hogmark: esbjörn@hogmark.com
Sture Hogmark: sture@hogmark.se 070 655 41 43
Lena Höög: lena.hoog@telia.com
Jacob Höglund: jhglund@gmail.com
Johan Denke: johan@denke.se

Oktoberstämman
Här är jag också med på ett planeringshörn tillsammans med Peo Österholm, Gunnar Vegerfors, Josefin Berglund och Janne Stenlid. Uplands Spelmansförbund fyllde ju 75 år för två år sedan, men vi vill hålla kvar samma hyllningsprogram som vi planerade redan inför 2020. Än så länge är allt ytterst preliminärt, men vi kommer hylla våra mest kända uppländska spelmansprofiler med tre konserter.

Arrangör är Uplands Spelmansförbund i samverkan med UKK, ESI och V-dala.

Välkomna till stor spelmansfest på UKK
29 oktober 2022!

Sture Hogmark

Himmelska klanger i Linköping

Jag har sedan många år tillbaka varit engagerad som cirkelledare för nyckelharpsspelare i Linköping. De flesta i nuvarande grupp på 8 entusiaster har deltagit i spelandet i cirka 10 år. Våra måndagskvällar är vikta för spel i studieförbundet Bildas utmärkta lokaler i gamla Riksbankshuset. ”Gårdshuset” är det gamla namnet som Bilda behållit efter flytten från S:t Larsgatan.

Vi är inte några nybörjare och har folkmusikaliskt satsat på melodiösa och dansvänliga låtar och visor. Flera i gruppen är kunniga och duktiga på folklig dans. De uppländska låtarna är de mest nyckelharpsvänliga och hör också till den mest ursprungliga repertoaren för just nyckelharpa. Vi här i Östergötland befinner oss ett stycke från centrum för nyckelharpsspelandet som är norra Uppland (med orter som t.ex. Tobo, Tierp och Österbybruk). Vår repertoar är numera på flera hundra låtar, dom flesta från förutom Uppland också Sörmland, Dalarna, Östergötland och Jämtland. Tillkommer dessutom enstaka låtar från övriga svenska landskap samt också några norska och finska melodier.

Minst en gång per termin spelar vi till folklig dans under namnet ”Knaverfolk” på folkmusikcafé eller vid särskilda danskvällar med bondpolska, slängpolska, vispolska och andra polskor från t.ex. Orsa, Boda och Jämtland, vidare pols och polonäs. Dessutom gammeldanslåtar som springvals, polkett, snoa, hambo, hamburska, mazurka, schottis, rheinländer och gubbstöt. Vi spelar även ceremonilåtar som brudmarscher, kyrklåtar, skänklåtar och gånglåtar.

Genom åren har jag haft mycket glädje av att spela med andra musikanter, längre tillbaka inom klassisk musik (fiol) och sedan drygt 40 år folkmusik på nyckelharpa och fiol. Har velat dela med mig av känslan och lyckan med att spela ett instrument. Inom folkmusiken finns inga åldersskrankor: Ung spelar med gammal och tvärtom och upplevelsen är lika fantastisk för olika kategorier. Oftast kan också amatörer få spela tillsammans med mer proffsiga utövare!

Vi jobbar en hel del med stämspel, några i gruppen har egna komp. eller stämmor, memorerade, nedskrivna eller spontana. För att alla ska känna sig delaktiga har vi vid varje kurstillfälle en ”önskerunda” då var och en får välja en låt för alla att spela. Som för de flesta folkmusikanter är det gehörsspel som gäller. På träffarna spelar vi in låtar som någon av oss kan och vill dela med sig av. Ibland lär jag ut en melodi ett stycke i taget. Emellertid är de flesta i vår grupp notkunniga och då kan man ha stöd av noter i inlärningen och för hågkomst. Jag har också genom åren tecknat ner för hand ett antal ”notlösa” låtar och ibland stämmor. Numera löser man kanske detta smidigare genom att spela en melodi för ett lämpligt program på nätet och sedan få en notutskrift direkt! I sammanhanget måste man också nämna att folkmusik inte är statisk och att det då finns utrymme för diskussion om och lyssning på olika varianter och tolkningar.

Man brukar ibland säga att för en stråkmusikant är vänsterhanden ”arbetaren” och högerhanden ”konstnären”. Av det följer att stråktekniken är särskilt viktig! Därför tar vi då och då upp stråkövningar: Skiftande stråkmönster med olika bindningar, strängväxlingar, stråklägen, rullstråk och ”konsumstråk”. Dessutom övar vi på dubbeltoner, doppningar, ornament och lägesförflyttningar. Andra viktiga inslag är själva ”danssvänget” och att bestämma ett bra tempo. Vissa låtar kan behöva variation i dynamik (ljudstyrka). För att få ytterligare inspiration och gnista i nyckelharpsspelet brukar vi en kväll varje termin engagera en duktig gästspelman och bjuder då samtidigt in nyckelharpsspelare från närområdet utanför gruppen.

Gruppen ”Knaverfolk”, nertill från vänster: Beata Norén, Mona Pettersson, Berit Jonsson. Upptill från vänster: Lars Bellander, Lennart Oscarsson, Sune Samuelsson, Thomas Gustafsson, Åke Björn. Foto Lars Bellander

Ett par i vår grupp har byggt sina instrument själva medan vi andra har inhandlat nyckelharpor av olika duktiga byggare runt om i landet. För att träffa likasinnade och få extra motivation deltar flera av oss i spelmansstämmor, kortkurser och andra spelträffar ute i landet. Med lite tur och välstämda nyckelharpor kan man då uppnå himmelska klanger och toner!

Stämningen av nyckelharpan är ett kapitel för sig. Cirkeldeltagarna är erfarna och infinner sig till träffen oftast med välstämda instrument. Man bör ha en särskild stämapparat eller ”stämapp” till hjälp för att få fason på de fyra spelsträngarna och de tolv resonanssträngarna. Ibland måste ”löven” på nyckelharpans ”lek” vridas på med tång eller starka nypor för att få rätt tonhöjd. Även fria stränglängden, mensuren, måste hållas på exakt 400 mm (för det vanliga kromatiska instrumentet).

För att få maximal information om nyckelharpor, nyckelharpsbyggare och framstående spelmän vill jag rekommendera praktverket: ”NYCKELHARPAN – ett unikt svenskt kulturarv” av Esbjörn Hogmark. Boken utkom 2020 och är som en ”bibel” om instrumentet. Han är en skicklig fotograf och boken är försedd med ett mycket stort antal foton och illustrationer.

Esbjörn Hogmark är i allt en sann eldsjäl, är riksspelman och en briljant nyckelharpsbyggare och leder t.ex. mästarkurser i nyckelharpsbygge vid Eric Sahlström Institutet i Tobo i norra Uppland. (Institutet är nationellt center för traditionell musik och dans.) Dessutom jobbar (lobbar) han ihärdigt med bl.a. ansökan till UNESCO för att nyckelharpan ska bli upptaget som ett immateriellt kulturarv. Målet är att nyckelharpan ska bli Sveriges nationalinstrument!!

Sune Samuelsson

Vårens digitala kurser i spel på nyckelharpa

Föreningen Nyckelharpan har i samarbete med Erik Sahlström Institutet under våren 2022 anordnat digitala spelkurser för nyckelharpa. Under pandemin har det varit komplicerat att träffas i det fysiska rummet. Fortsatt under våren, har det också tagit emot för en del av oss att samlas i alltför stora grupper. Så att mötas digitalt var därför något som vi i Föreningen Nyckelharpan och med Lena Höög som initiativtagare ville testa.

Att det var efterlägtat gick inte att ta minste på, då grupperna snabbt fylldes upp. De 90 min långa lektionstillfällena samlade varje gång ett femtontal deltagare från hela Sverige uppkopplade framför datorer, mobiler och iPads. Dessutom hade vi flera deltagare med oss från utlandet. Det kändes extra roligt att kunna nå ut till så många. Kanske är det också den främsta fördelen med att arrangera kurser digitalt. Förhoppningsvis behövs det inte en pandemi för att spela tillsammans så här, utan något vi framöver kan fortsätta med som komplemet till det övriga kursutbudet.

Tekniskt så fungerar det så att deltagarna får en zoom-länk från instruktörerna att koppla upp sig till. Under lektionstiden är det endast instruktören som har ljudet på – vi andra hänger med på våra instrument men utan att störa andra medspelare. Tid och möjlighet för frågor gavs förstås om vi gav tecken om att vi ville få något sagt eller skrev i kommentarsfältet. Efter avslutat kurstillfälle kom det inspelningar av respektive låtar att öva vidare på.

Markus Svensson I 25 februari

Först ut var Markus och så här berättade han om sina låtval.

– Den första låten är en Lybeckare och den har jag lärt mig efter en inspelning med trallaren Axel Abrahamsson från Tegneby på Orust, Bohuslän. Axel hade den efter en morbror.

– Den andra låten är en Polska från Gotland efter ”Gubben LauGren” från Alva på södra Gotland.

Markus hann också med att spela ytterligare två låtar, en Engelska efter Axel Abrahamsson och båtsman Dristig och så en Vals efter Erik Pettersson i Tobo.

Ditte Andersson I 25 mars

En månad senare var det dags för Ditte att bänka sig framför mikrofonen. Liksom Markus var hon noga med att poängtera spelteknik – kraftfulla tonstarter, artikulation, stråk osv.

Dittes första låtval var en Springvals i g-moll efter klarinettisten August Frank (1855 –1937). Sen följde en Marsch efter Gustaf Jansson (1852–1916) hämtad ur ”Upländsk folmusik” 1929. Där står låten i b-dur men vi spelade den i g-dur. Låten har tre repriser och vi kompletterade den ganska enkla melodin med dubbeltoner, t ex på ettan i varje taktslag. Gustaf Jansson låg 1915 på sjukhus men hämtades därifrån och gjorde en sista spelning tillsammans med Wilhelm Gelotte och Per Johan Bodin (f. 1855).

David Eriksson I 29 april

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer. Aadipiscing elit, sed diam nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolore magna aliquam erat volutpat. Ut wisi enim ad minim veniam, quis nostrud Duis autem vel eum iriure dolor in hendrerit in vulputate velit esse molestie consequat, vel illum dolore eu feugiat nulla facilisis at vero e ros et accumsan et iusto odio dignissim qui blandit praesent luptatum zril delenit augue duis dolors nisl ut aliquip ex ea commodo consequat.

Duis autem vel eum iriure dolor in hendrerit in vulputate velit esse molestie consequat, vel illum esent luptatum zril delenit augue duis doloree te feugait nulla facilisi.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit, sed diam nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolore magna aliquam erat volutpat.

Text: Kerstin Kåverud

Foto: Tove Sjögren

Markus Svensson.

Ditte Andersson.

Foto: .....

David Eriksson.

Bakom framväxten av en treradig nyckelharpmodell – del 2

Här fortsätter berättelsen om den treadiga nyckelharpsmodellens tillkomst som började i förra numret av Nyckelharpan.

August Bohlin

Den allestädes framhållna skaparen av den moderna treradiga nyckelharpan är August Bohlin (1877–1949). Men det är inte självskrivet att han var först med en sådan modell. Det är bestickande enkelt att anse den i Östhammar funna treradiga nyckelharpan vara äldre än Bohlins första treradiga modell från 1924. Han hade börjat spela nyckelharpa först efter faderns död 1916 och utmärker sig dessutom för noggrant byggda nyckelharpor. Inga slafsiga byggen där. Men osvuret är bäst.

Varifrån August Bohlin fick uppslaget till sin treradiga modell går inte att slå fast. Hur som, sommaren 1924 var August engagerad att spela på Skansen i Stockholm. När han mötte fiolspelmän fick han uppleva besvikelsen att inte kunna hänga med i låtar som gick i b-tonarter, sådana passade inte hans nyckelharpa. När fiolspelmannen Axel Myhrman retade honom bestämde han sig och lovade att ”nästa sommar skulle alla toner sitta på plats”. Denne utbrast skrattande ”vad Fan kan du göra åt det”?

Detta hände sig samma sommar 1924 som Axel Myhrman (1901–1984) från Dalarna spelade upp för hrr Upmark och Keyland vilket resulterade i att han fick börja spela i Morastugan på Skansen om söndagarna. Axel var inte ointresserad av nyckelharpa. Han har själv berättat att han ibland gick ner till Bollnässtugan för att lyssna till Jonas Skoglund och Bernhard Jansson på nyckelharpa. Skoglund sade då åt Axel att han skulle komma och spela ihop med dem och inte ”sitta däruppe och konkurrera med dem”.

Väl hemma igen till hösten tog August fiolen som förebild, med tanke på kommande samspel, och konverterade en gammelharpa till en treradig modell. Han hade byggt flera nyckelharpor tidigare, men aldrig fått spela sådana för fadern. Tillsammans med honom hade August använt en fiol med fem strängar, där den lägsta stämdes en kvint lägre än fiolens g-sträng och således lika som nyckelharpans lägsta c-sträng.

Den nya lekens uppbyggnad förblev därigenom vad som kan karakteriseras som folklig med hel- och halvtoner på sina naturliga ställen, detta till skillnad från den franska sjuttonhundratalsliran som med sina halvtoner i en rad och heltoner i den andra hade haft pianot som likare. Ivrig som han var förkortade August proceduren genom att bara bygga om leken på fadern Jannes gammelharpa och den nya nyckelharpan hann därför bli klar i så god tid att han också hann träna in låtar med sitt nya system.

Axel Myhrman och August Bohlin som Skansenspelmän 1925. Fotograf okänd

När våren 1925 kom återvände August till Skansen med sin treradiga nyckelharpa. En häpen Axel Myhrman utbrast: ”Det var Fan, det trodde jag inte om dig.”

Vid den stora instrumentutställningen på Konstakademien i Stockholm i mars 1925 fick August en silvermedalj:

”För nyckelharpa. God ton och gott arbete.”

Både Radiotjänst och SF-journalen uppmärksammade konserterna och Stockholms-Tidningen skrev:

> *Han har egentligen börjat med att handtera fiolen, men hans far, Janne Bolin, var en av Upplands mera framstående nyckelharpospelare, och för att hålla den gamles konst i helgd och hans instrument i ära har också sonen övergått till att traktera nyckelharpan.*

Kanske lät August sin nyskapelse ljuda även fredagen den 12 juni 1925 vid en spelmanstävling på Liljekonvaljeholmen i Sunnersta, straxt söder om Uppsala?

> *Nyckelharpan har vårt starka intresse såsom ytterst ålderdomlig och avspeglande en snart svunnen tidsperiod av vår folkmusik. En bekräftande nyckelharpspelet märkbar modernisering bör ej undgå omnämnande: Ett par spelares framgångsrika försök att stämma 'ackompanjemangssträngarna' i värklig harmoni till melodien och att ej i ett kör fila på allesammans.*

August var tydligen inte ensam om att komma med en treradig nyckelharpa. Men vilka var de andra?

Per-Ulf Allmo

En egenartad detalj på en del av Augusts nyckelharpor är de militära axelklaffsmärken av pressad tunn plåt som han försåg tangenthuvudena med. De döljer lite tyngande bly som gör att nycklarna snabbare återgår till oaktiverat läge. Eftersom han arrenderade bostället i Broberget av en artillerist ligger det nära till hans att det var genom denne som han kunde fått tag i tillräckligt antal. Ljudhålen gav han ibland en säregen form med en snip i ett eller två diagonala hörn. Foto Per-Ulf Allmo

Anmäl dig till höstens spelkurs i Lövstabruk!

Nyckelharpa och Cahmanorgel

– barockmusik och folktradition i bruksmiljö

Cahmanorgeln i Lövstabruks kyrka (längst t v), Lukas Arvidsson, organist i Tierps pastorat och riksspelman på fiol (ovan t v) samt Torbjörn Näsbom, riksspelman på nyckelharpa (ovan t h).

I Lövstabruk finns en av Europas bäst bevarade barockorglar, tillverkad 1728 av Johan Niclas Cahman. Tillsammans med detta mäktiga instrument arrangerar Föreningen Nyckelharpan hösten 2022 en kurs för nyckelharpsspelare med barockmusikaliska förtecken. Välkommen att delta i ett spännande möte mellan strängar, stråkar och orgelpipor.

Under våra två kursdagar helgen den 24–25 september blandar vi barockens tonflöde med folkmusikens låttradition i ett givande och tagande av musikaliska erfarenheter. Instruktörer och konstnärliga ledare för kursen är organist **LUKAS ARVIDSSON**, riksspelman på fiol, och **TORBJÖRN NÄSBOM**, riksspelman på nyckelharpa. Lukas och Torbjörn har ett nära samarbete som utmynnat i många konserter i bland annat Lövstabruks kyrka där de framfört musik från olika epoker och traditioner. Tillsammans med dem söker vi oss denna gång in bland fugor och polskor i ett musikaliskt rum där våra instrument utmanar den gamla barockorgeln. Som avslutning på kursdagarna genomför vi på söndagseftermiddagen tillsammans med orgeln en konsert inför publik.

Förutom undervisning och låtinlärning har Lukas lovat att presentera orgeln och dess historia. Vi kommer även att ges möjlighet att följa med på en guidad visning av instrumentsamlingen på herrgården samt göra en kulturhistorisk vandring genom Lövstabruk för att ta del av brukets historia.

Måltider och övernattning sker i regi av Lövstabruks Värdshus. Värdshuset har fullständiga rättigheter och bastu finns i anslutning till inkvarteringen. För lektioner och repetitioner har vi tillgång till Ateljé Orgelisten i skolbyggnaden, Annexet invid kyrkan samt själva kyrkolokalen. Kursdeltagandet är begränsat till 20 personer så passa på att anmäla dig så snart som möjligt för att vara säker på att komma med.

Väl mött i Lövstabruk!
Kerstin Kåverud, *kontaktperson och kursansvarig*

INFORMATION OCH ANMÄLAN

Plats: Lövstabruk, Tierps kommun

Tid: Lördag 24 september till söndag 25 september. Tid för samling på lördagsmorgonen och för avslutningskonsert i kyrkan meddelas senare.

Kostnad: 1.900 kr

Boende: Del i dubbelrum inkl frukost, Lövstabruks Värdshus. Enkelrum mot tillägg.

Övriga måltider: Två luncher, en middag samt fikapauser ingår i anmälningsavgiften.

Intresseanmälan: Snarast till Kerstin Kåverud, 0770-3999298, kerstin@sjobod10.se

OBS! En förutsättning för kursen är att vi blir en grupp om 20 deltagare. Om vi mot förmodan skulle vara tvungna att ställa in evenemanget kommer inbetalad kursavgift att återbetalas.

Medtag eget instrument och inspelningsutrustning. Viss spelvana krävs.

Äntligen, Äntligen, Äntligen…

Nyckelharpan på väg mot Unesco? Del IV

En kort tillbakablick på processen att föra upp Nyckelharpan på Unescos immateriella kulturarvslista

2002. Kort efter att Kulturrådet avslagit ett par motioner om att upphöja nyckelharpan till vårt nationalinstrument (men med tillägget: Det ska stå var och en fritt att kalla nyckelharpan för vårt Svenska nationalinstrument) träffade jag Krister Malm, tidigare chef för Musikmuseet i Stockholm och senare generaldirektör för Statens Musiksamlingar (senare omdöpt till Musikverket, där generaldirektören idag heter Dan Lundberg). Krister berättade att han satt med i en kommitté för att skriva Unescos konvention om de immateriella kulturarven och tyckte att jag skulle söka för nyckelharpan så fort Sverige ratificerat den. Ratificeringen skedde i oktober 2010.

2012. Året innan hade Institutet för språk och folkminnen (Isof) i Göteborg fått ett 3-årigt regeringsuppdrag att proaktivt uppfylla konventionens idéer om att lista våra levande kulturarv. Ett första möte hölls på ESI 2012 och jag tog då upp nyckelharpan som ett förslag.

2015–2016. I Isofs slutrapport från regeringsuppdraget kunde man läsa: ”Vi tycker att det räcker med en svensk förteckning.” Detta propagerade man också under Folk & Världsmusikgalan i Västerås 2016. Jag och Meg Nömgård, då föreståndare för Berättarnätet Kronoberg i Småland (som 2019 blev det första svenska Unescoregistrerade levande kulturarvet), var ensamma om att förespråka att gå vidare mot en Unescoregistrering och inte bara nöja oss med den svenska förteckningen. Innebär inte ratificeringen av konventionen att den ska uppfyllas fullt ut?!.

Gunnar, Ahlbäck tittar närmare på 2014 års vinnarharpa tillverkad av Dan Eriksson från Åland. Foto Esbjörn Hogmark

2019. Trycket att gå vidare mot Unesco, bl.a. genom mitt idoga agerande, gjorde att Isof fick ett nytt regeringsuppdrag, nu att utarbeta en svensk process att ta de kulturarv som listats på den svenska förteckningen vidare mot Unesco. Idag kan man se alla hittills registrerade svenska immateriella kulturarv på: *https://www.isof.se/levande-traditioner.*

2021. I februari 2021 får jag mig tillsänt ett frågeformulär som jag tillsammans med 17 andra kulturarvsföreträdare omsorgsfullt fyller i. Senare under sommaren väljs tre av de inlämnade förslagen ut för vidare komplettering och man tillsätter en expertgrupp för vidare yttrande. I oktober samma år fick jag ett meddelande: I enlighet med expertkommitténs bedömning föreslår Isof att *Nyckelharpan, Dnr21/0733, av Sverige nomineras till Registret över goda metodiska exempel.* Nomineringen skulle senast den 4 mars 2022 lämnas in till Kulturdepartementet som senast den 31 samma månad skulle skicka in den till Unesco påskriven av vår kulturminister Jeanette Gustafsdotter förutsatt att man anser att nomineringsunderlaget motsvarar de krav som ställs av Unesco.

Ungdomar vid UKK-stämman 2015 framträder spontant. Foto Esbjörn Hogmark

2022. Jag har nog aldrig någonsin, mitt tidigare yrkesliv inräknat, arbetat så intensivt med ett projekt som jag nu kom att göra i januari och februari fram till 4 mars då nomineringsförslaget gick till Kulturdepartementet.
Till själva nomineringstexten – det ifyllda frågeformuläret – skulle bifogas dels en 10 min. video och 10 stycken representativa bilder, dels slutligen ett antal stödjande brev från olika organisationer som kan visa bredden av ett nationellt och även internationellt stöd. Jag fick ihop 17 st. brev. Bland dessa kan nämnas stöd från Kungliga Musikaliska Akademien, Kungliga Musikhögskolan, Länsstyrelsen i Uppsala Län, Östhammars och Tierps kommuner samt Regionförbundet Uppsala län.

I Unescosammanhang heter numera vårt levande kulturarv nyckelharpan:

THE NYCKELHARPA NETWORK – an innovative dissemination of a music and instrument building tradition with roots in Sweden.

NYCKELHARPANS NÄTVERK – en innovativ spridning av en musik- och instrumentbyggartradition med rötter i Sverige.

Filmen ligger öppen på YouTube med rubriken The Nyckelharpa Network eller direkt: *https://www.youtube.com/watch?v=lr8hVcI43s0.*

2023. I november–december detta år fattar Unesco sitt beslut om nyckelharpan tas upp eller inte. Vad gör vi fram till dess? Jo vi ska självfallet utnyttja den här tiden för att på bästa sätt sprida kunskap om vårt instrument. Filmen och bilderna är det fritt för vem som helst att använda.

Någon av dagarna 9–11 september 2022 kommer det att hållas en kulturarvsdag på ESI tillägnat nyckelharpan. Ett lämpligt tillfälle att föra ut vårt budskap.

I nästa nummer av vår eminenta tidning skulle jag vilja diskutera betydelsen av att vårt instrument tas upp på Unescos register över goda metodiska exempel. (Givetvis under förutsättning att detta blir av i slutet av nästa år!)

Esbjörn Hogmark

Bilden till höger: ESI insåg tidigt betydelsen av att föra ut nyckelharpskulturen till barn och ungdom. 2010 startades därför ett barnnyckelharpsprojekt där flera av landets skickligaste instrumentbyggare deltog. I övre raden från vänster: Bo Allan Nilsson, Bertil Hallgren, Gösta Bengtsar, Sverker Ek och Bertil Nyberg. Mellanraden f.v. Bosse Nilsson och Lasse Lithén. Undre raden, Fredrik Söderström, jag och Björn Berglund. Saknade i bild är Enar Magnusson och Olle Plahn. Foto Esbjörn Hogmark

Hemma hos riksspelmannen Lasse Svensson i Torslunda på Öland 25 mars 2022

Lasse Svensson är född på Öland 23 januari 1943 i Torslunda församling. Han inspirerades i tidig ålder av kantorn Gösta Palmgren som spelade ofta i folklikt låtval. Pappan tyckte att pojken (9år) skulle lära sig att spela dragspel, som han pliktskyldigast försökte lära sig.

När Lasse fyllt 16 år tyckte pappan att han skulle söka till en 4 års utbildning som flygmontör i Västerås 1959. Genom Flygförvaltningen söktes ett antal ungdomar. Av ett stort antal sökande kom Lasse in som nr 14.

Efter utbildningen jobbade han på F17 i Kallinge och F12 i Kalmar med i huvudsak Saab 32 Lansen. Han bytte sedan bana och jobbade som konstruktör för STECE i Mönsterås. Bytte bana ytterligare en gång och startade eget företag i snickeribranschen, med tillverkning av inredningar m.m.

1966 började Lasse spela fiol, en fiol som är daterad från 1700-talet och byggd i Mittenwalde. Fiolen har han spelat på sen dess. Silvermärket fick han i Borås 2012 och är därmed den enda riksspelmannen på Öland. Motiveringen löd: ”För finstämt och traditionsrikt spel av smålandslåtar.”

Sin första harpa byggde Lasse 1971 med Jan Lings bok Nyckelharpan som förlaga. Han har även varit kursledare i nyckelharpsbygge under 1970-talet. Under åren har han byggt nyckelharpor till och från vilket också har resulterat i både äldre och nyare modeller. Tre orglar har han också byggt. En står i Ålems kyrka och en annan har han i vardagsrummet hemma. Han har även träffat storheter som Ceylon Wallin många gånger och fick också lyssna när ”farsan” Albin stötte med käppen i golvet i rummet intill om låtarna inte lät som han ville.

Lasse och hans Solweig har en framträdande roll i Kalmar Spelmanslag. Han på fiol och hon på cittra.

Lars Lithén

Lasse Svensson, riksspelman m.m. Foto Lars Lithén

ETT BESÖK PÅ MUSIKVERKET

Vi såg information i tidningar och på nätet om Musikverkets nya adress och deras nya hemsida.

Vi undrade: Har en harplirare nån glädje av detta? Måste undersökas, tyckte vi. Så det gjorde vi.

I Wikipedia står det: ”Statens musikverk är en svensk statlig myndighet under kulturdepartementet. Statens musikverk samlar olika verksamheter inom svenskt musik- och teaterliv och bildades genom regeringsbeslut och förordning av 16 december 2010 och inledde sin verksamhet i maj 2011.”

På hemsidan står det: ”Musikverket är ett center för kulturarv och kulturliv inom musik, teater och dans, en öppen mötesplats för den skapande människan.”

Detta lät intressantare, så vi tog buss 76 till Tegeluddsvägen 100, Gärdet i Sthlm, där vi stämt möte med Madeleine Modin, forskningsarkivarie. Hon berättade om organisationen och guidade oss runt i lokalerna samt visade på skärm hur man kan söka på hemsidan.

I knappt ett år har man bott på den här adressen, i ett nybyggt hus. Mycket marmor, mycket glas, heltäckningsmattor etc. Här samsas nu Caprice, Svenskt visarkiv och Musik- och teaterbiblioteket.

På expeditionen kan du få hjälp att söka noter att kopiera eller skanna och inspelningar att lyssna på, hitta och låna litteratur (böcker, tidningar, spelmansböcker), låna hem material som finns i magasinet (det fick vi inte se, har bestämd temperatur, luftfuktighet etc.), titta på foton och film, läsa gamla pressklipp osv. Du kan sitta i läsesalen eller i ett forskarrum med dator. Men sök gärna först på din dator hemifrån, för att få en uppfattning om hur det hela fungerar.

I ett stort magasin i Tumba förvaras klimatsäkert ca. 70 harpor, såväl gamla som nya. I databas kan du se bilder på dem alla (eller boka besök i Tumba). I biblioteket finns mängder av litteratur, och självklart hittade vi bl.a. vår egentidning Nyckelharpan i tidskriftshyllan. Ännu roligare: Vi lånade hem de första numren av Nyckelposten, som vår tidning hette då, från 1987 och fram till 2008. Kanske kan de skannas och läggas in på vår hemsida?

Vår guide på Musikverket Madeleine Modin visar Lena Höög och Kerstin Kåverud en av många hyllor med arkiverade böcker och dokument. Foto Sven Stormdal

Vad mer? Jo, allt material som Jan Ling samlade in för sin avhandling ”Nyckelharpan” finns här, att kika på! Och sist fick vi se några olika personmappar, bl.a. August Bohlins och Fridolf Janssons på Singö. Vad fanns det i den senares? Ett spelmansliv; handskrivna lappar med låtnamn och dito noter, vykort, spelmanshälsningar, tidningsklipp, stort som smått. En guldgruva för den intresserade!

Sven tågade t.ex. iväg med 2 st boxar som innehöll exemplar av vår tidning *Nyckelharpan* och dess företrädare *Nyckelposten* från 1987–2008. Kanske finns där intressanta nyckelharpshistorier att återpublicera!

Nu vet vi lite mer om Musikverket!

Sven Stormdal, Lena Höög

Eric Sahlströmstipendiet 2022

Eric Sahlströms Minnesfond har beslutat att i år 2022 dela ut **Eric Sahlströmstipendiet** till 3 unga lovande spelmän.

Inget stipendium delades ut 2021.

Stipendiet består i en plats på Låtkursen på Ekebyholm veckan efter midsommar.

Sedan 1990 har nu totalt 111 st Eric Sahlströmstipendier delats ut.

Årets stipendiater:

Gustav Stavbom, Uppsala, 14 år, fiol
Rasmus Hemström, Valbo, 20 år, nyckelharpa
Kerttu Luotamo, Helsingfors, 19 år, nyckelharpa

För Stiftelsen Eric Sahlströms Minnesfond

Lars Lindkvist

Bosse Larsson – Några personliga minnen

Foto Per-Ulf Allmo

Bosse Larsson växte upp med tre syskon på gården Björksätra i Viksta. Därefter bodde han i Uppsala och sedan större delen av sitt liv med sin familj i Björklinge, nära Vadbron där Gås-Anders lärde sig spela av näcken. Bosse föddes 12 juni 1941 och gick bort 9 april 2022.

När jag första gången träffade Bosse, i mars 1970, var han redan riksspelman medan jag just hade tagit upp fiolspelandet efter tio års uppehåll.

Efter tre veckors spelande fick jag erbjudande om att följa med Philochoros folkdanslag till Holland över midsommaren 1970. Ovetande om varandra fick vi båda veta att vi skulle göra resan tillsammans med en äldre kvinna och spelman. Men när vi kom till övningslokalen var det vi två som var tillfrågade! Det blev en mycket spännande och givande resa. I Bosses sällskap fick jag en raketstart. Jag minns hur vi en kväll satt i källaren på studenthemmet i Warffum, där vi bodde. Vi spelade Långbacka Jans polska och fann att vi hade precis samma stråkföring. Märkligt. Så myntade vi begreppet polskestråk som vi sedan har använt vid otaliga kurser.

Vid ett pubbesök skulle man tävla i att stå som när man gör armhävningar och placera en flaska så långt framför sig som möjligt. När det var Bosses tur ställde han sig enkelt på en arm och placerade flaskan längre bort än någon annan. Han arbetade som smed. Varje kväll efter uppvisningar och middagar gick hela gänget hem till vars och ens logi medan vi spelade gånglåtar. Till slut var det bara vi två kvar som spelade oss hemåt till byns smed där vi bodde.

Bosse var ju brorson till storspelmannen Leonard Larsson, Viksta-Lasse. Bosses far, Sven, var skicklig munspelare och dansare av de traditionella norduppländska danserna. Dansen bondpolska är upptecknad efter Sven och hans fru Margit. Av Viksta-Lasse lärde sig Bosse spela såväl Upplandslåtar som Bingsjölåtar. Det var naturligt att Bosse skjutsade Viksta-Lasse till otaliga spelningar och att de då framträdde tillsammans, ofta också med Eric Sahlström. Viksta-Lasse var mycket generös och respektfull.

Bosse var väldigt seriös och övade mycket. När han så småningom fick jobb som reparationssmed på Nyby såg i Björklinge tog han dit en enkel fiol och stråke, som han övade på varje rast, varje dag. Vid ett tillfälle fick han idén att det skulle vara ”kraft i stråken” och så övade han på det. Tillsammans med hans spelkamrat Ragnar Berglund bildade vi gruppen “Tre spelmän” som turnerade för Rikskonserter och därtill gjorde många enstaka spelningar i alla möjliga sammanhang. Tillsammans med Elisabeth Söderlund bildade vi senare gruppen “Tre lekare” som bland annat turnerade i Tyskland och på Newfoundland och spelade på statsoperan i Budapest.

Bosse och jag gjorde flera turnéer i USA där vi gav konserter och kurser. Särskilt minnesvärd var kursen på Buffalo Gap i West Virginia 1980. Vid en konferensspelning utanför Stockholm stod vi länge i minusgrader på en is och spelade. En annan gång satt vi en kall höstnatt på en skärgårdsö vid en stor eld och spelade för konferensgäster.

Vi träffades varje onsdagkväll hos varandra och övade och härmade så gott vi kunde våra stora förebilder. Så småningom resulterade det i LP:n ”Leif Alpsjö och Bo Larsson spelar upplandslåtar”. Jag tycker fortfarande att den är mycket bra. Bosse medverkade också på LP:n ”Gubbskivan”. Båda finns på YouTube. Bosse spelade även med Ole Hjorth och de gjorde en CD, “Förr så har jag dansat”. Tillsammans med Hasse Gille och Ragnar Berglund var vi lärare vid de första Österbykurserna från hösten 1975.

Som barn började Bosse stamma. Det lät han aldrig vara ett hinder i sällskapslivet, ej heller vid presentationer på scenen. Bosse utvecklade en mästerlig förmåga att skriva texter till kända melodier och när han sjöng stammade han inte. Vid sin systers 50-årskalas hade han skrivit en visa i 6 verser där poängen fanns i varje sista versrad, därtill allt roligare för varje vers. Under en Tysklandsturné skrev han i bilen på en visa i tre verser. Det återstod några rader att fullborda. Han sjöng upp för oss men vi tyckte inte att det var riktigt bra. Men efter några omskrivningar och uppsjungningar blev det bra. Ett par av hans mest kända visor var den om pappa Svens traktor, en Fordson Major, och om den, av Gustav Wetter upptecknade historien om kaffekasken, som slutar med: ”Kaffe och brännvin man tar. Drygt hälften av var.”

För många yngre spelmän är Bosse en stor förebild. 2017 fick Bosse zornmärket i guld med motiveringen: För mästerlig spelmansgärning och traditionsrikt spel av låtar från Uppland.

Begravningen hölls fredagen den 29 april i Björklinge kyrka. Sonen Robert spelade tre låtar. Cajsa Ekstav och Eva Tjörnebo sjöng en visa. Det var en värdig begravning med många kända spelmän som tog farväl av en stor spelman.

Leif Alpsjö

Gott & Blandat

Kallstämman 2022

Gemytlig spelmansstämma detta år i sommarskrud!

Lördagen den 4 juni kl 18.

Stämman brukar arrangeras i mars, men i år har datumet flyttats fram på grund av Covid -19.

Varmt välkomna att trivas tillsammans med oss och uppleva försommarens höjdpunkt i Hälsingland!

www.kallstamman.se

Arrangörer: Järvsö Spelmanslag, Studieförbundet Bilda Mitt och Gårdsrestaurangen.

Intressanta grupper på Facebook

För dig som spelar eller bara är intresserad av nyckelharpa och dessutom tillbringar tid på Facebook finns flera grupper med olika inriktning: Tipsa gärna om andra grupper och om inlägg av intresse. Mejla *nyckelharpan@stormdals.se*

- **Nyckelharpa**
- **Nyckelharpans historia Diskussionsforum**
- **Nyckelharpa i Norge**
- **Hogmarks nyckelharpa**
- **Vi som varit på låtkurs på Ekebyholm**
- **Nyckelharpans forum.net**
- **Nisse Nordstrom fan club**
- **Folkmusik i Stockholm**
- **Svensk Folkmusik**
- **Folkmusik köp och sälj**
- **Forum för "knäppa" folkmusiker**

Sök folkmusikevenemang på Folk.nu!

Folk.nu är evenemangsportalen för dig som vill hitta ett folkmusikevenemang nära dig, vare sig du är hemma eller borta. Här kan du söka per stad/ort eller en specifik arrangör eller artist. Vi hoppas du hittar många fina konserter och dansevenemang att gå på!

Gå in på *https://folk.nu/*

Folk.nu drivs av RFoD i samarbete med Kulturens Bildningsverksamhet. Projektet stöttas också av Statens Kulturråd.

Norrbostämman

Söndag 10 juli 2022 kl 13.00
Programmet finns på:
https://www.hembygd.se/norrbo/kalendarium
Under sommaren hålls Kvällsstämma **varje onsdag**
från den 8 juni till den 24 augusti kl. 18.30.

Spelmansstämma på Hersby hembygdsgård

i Sollentuna söndag 5 juni klockan 15-22.
Öppen scen med framträdande av barn- och spelgrupper.
Möjlighet till buskspel hela tiden.

Kaffeservering och korv. Kom och dansa på en riktig loge! Frivillig entré.

Arrangör Sollentuna Hembygdsförening.

Delsbostämman 2022

Torsdag 30 juni 17:00 till söndag 3 juli 00:00.

Stämman, som är en av Sveriges äldsta spelmansstämmor med start 1952, äger alltid rum första söndagen i juli. Nu hoppas vi att stämman kan återgå till sin vanliga form, en riktig folkfest, till brädden fylld av folkmusik, dans, buskspel, konserter, kurser, visstugor, barnaktiviteter, lekområde, vacker miljö, kôlbullar, ostkaka, serveringstält, korv, våfflor, sotare, fika med mera…

Programmet släpps på hemsidan *http://www.delsbostamman.nu*

Välkommen till Bingsjöstämman den 6 juli!

Varje sommar samlas spelmän, dansare och andra musikintresserade några dagar, kvällar och nätter i början av juli. Hela Bingsjö blir en levande scen där alla är välkomna att deltaga. Eller bara lyssna.

Bingsjöstämman arrangeras första onsdagen i juli sedan 1969. Bakom arrangemenaget står *Dalarnas Spelmansförbund, Folkmusikens Hus* och *Bingsjö Bystugeförening*.

Mer info på *https://www.bingsjostamman.se*

Väddöstämman

Den traditionella Väddöstämman på **Kista hembygdsgård** infaller i år lördagen den 2 juli med början kl 12. 00.

Trio Törn är gästartister.

Uppsalafolk.se har återuppstått

Välkommen till *uppsalafolk.se*, evenemangsguide/kalendarium för folkmusik och dans i Uppland med omnejd. Här finns löpande evenemangsinfo, men även en fast lista över spelmän, grupper, spelmanslag, dansgrupper. Du kan också själv lägga in uppgifter.

Spelmansstämma vid Jakobsbergs Gård

Spelmansstämma 29 maj vid Jakobsbergs Gård, Bredäng, med Stockholms Spelmansgille och gästande spelmän och spelmanslag.

Stämman börjar med allspel kl. 13.00 (slut ca kl. 17.00)

Spelmän och publik hjärtligt välkomna att spela och dansa, eller bara lyssna och fika!

Nyckelharpadagen 24 april 2022

Gå in på *www.worldnyckelharpaday.com* så kan du bl.a. se ett stort gäng som spelar en långdans tillsammans!

Sommarstämma i Tumba Bruk

20 augusti Arrangör Slagsta Gille

Gott & Blandat

Mästarbygg 2022

För 27:e gången!
Eric Sahlström Institutet i Tobo den 16:e och 17:e juni 2022.
Årets huvudteman: 4-radiga nyckelharpor samt reparationer
Praktiskt tema: Vi reparerar några gamla nyckelharpor
Medverkande personer:
- Sigurd Sahlström
- Daniel Hedman
- Per-Ulf Allmo
- Esbjörn Hogmark (kursansvarig)

Missa inte detta tillfälle att träffa likasinnade och att helt få ägna sig åt Nyckelharpan!

Mästarbygg: Programmet finns på ESI:s hemsida:
https://esitobo.org/kurs/mastarbyggseminarium

Häveröstämman

Spelmansstämma vid Hembygdsgården i Häverödal
28 augusti. Allspel, scenspel, buskspel. Servering.
www.haverofolkdanslag.se

Vikstadagen

31 juli Vikstadagen med spelmansstämma
och stipendieutdelning.

Spelmansstämma i Vigelsboäng, Valbo

Söndag den 7 augusti kl. 13.00
Servering, utställning och lotteri
Allspelslåtar finns på föreningens Facebook-sida inför stämman.
Välkommen till Valö-Forsmarks hembygdsgård
Arrangör Valö-Forsmarks Hembygdsförening.
Hemsida: *http://hembygd.se/valö-forsmark*

Kungsträdgården, Stockholm 21 augusti

Svenska Folkdansringen fyller 100 år och firar bl.a. med denna spelmansstämma i Kungsan.

ByssCallestämman

hålls i Älvkarleby söndag den 21 augusti.

Ekskogens spelmansstämma

på Bygdegården, Ekskogenvägen 32, Vallentuna
den 28.5 mellan 13.00 och 22.00
med gästartister **Emila Amper Band.**
arrangeras av Kårsta-Ekskogens bygdegårdsförening i samarbete med Täby Spelmansgille och med stöd av Kulturrådet och Bygdegårdarnas Riksförbund.
Varmt välkommen!

Zoom-låtkurserna

Under våren har ESI och Föreningen Nyckelharpan haft samarbete med zoom-låtkurser.

Det blev tre tillfällen (med Markus Svensson, Ditte Andersson och David Eriksson).

Nu närmar vi oss sommaren och olika fullspäckade scheman, därför blir det inga fler tillfällen innan sommaren. Vi kommer att utvärdera och se hur det blir till hösten. Mer info om eventuellt kommande zoomkurser kommer att delges på hemsidan så småningom.

Med vänlig hälsning
Magnus Holmström
Verksamhetsledare
Eric Sahlström Institutet

https://nyckelharpan.org, eller *https://esitobo.org*

Korröfestivalen

Ny hemsida på *www.korro.se* på väg veccka 20!
Boka vecka 30.

Eric Sahlströms spelmansstämma i Vendel

Lördag den 23 juli 15.00 kommer Peo Österholm att blåsa in stämman. Mer om programmet kommer att dyka upp
här: *https://www.ericsahlstromsstamman.se/program*

Entré: Vuxen 120 kr. Fri entré: Spelmän, Barn/ungdom under 18 år och klädsel i folkdräkt

Mat och kaffeservering hela dagen.

Camping med tillgång till toalett och dusch 100 kr

Arrangörer: Vendels Hembygdsförening i samarbete med I.K. Rex och Eric Sahlström Institutet.

Täby spelmansstämma

på Skogberga Spelmansgård den 27 maj
från kl. 13.00 och framåt. Årets gästartist är **Mia Marine**!
Arrangör Täby Spelmansgille med stöd av Täby kommun
Varmt välkomna!

Stämmoveckan 1–10 juli 2022

Här hittar du alla stämmor, konserter, dansmöjligheter i Dalarna med omnejd. Sök på
https://stammoveckan.se/evenemang
Folkmusikens Hus och Dalarnas Spelmansförbund

SVERIGE
PORTO BETALT

RETURADRESS: FÖRENINGEN NYCKELHARPAN, c/o WESTMAN, SOTHOLMSVÄGEN 20, 122 48 ENSKEDE

GÅS-ANDERS TRÄFFEN

Alltid på Kristi himmelsfärds dag

Gås-Anders (Anders Ljungkvist) 1815-1896.

Spelmansstämma

Församlingshemmet i Björklinge
Torsdag den 26 maj 2022

Kl. 12.30 Om vädret tillåter så samlas vi vid Gås-Andersstatyn där vi spelar några låtar för Gås-Anders.

Kl. 13.00 Allspelet börjar inomhus.
I år väljer vi att stryka det traditionella uppspelet inför publik utan koncentrerar oss på buskspel och trevlig spelmanssamvaro.
Vi kommer heller inte i år att ha någon kaffeservering utan alla uppmanas att ta med egen kaffekorg.

Varmt välkomna!

Arr. Gås-Andersbygdens Spelmanslag

Låtkursen på Ekebyholm – för 46:e gången!

Söndag 26 juni–torsdag 30 juni 2022.

Under fem intensiva dagar och nätter fyller vi 1600-talsslottet Ekebyholm och dess slottspark med spelmän från hela världen i alla åldrar. Undervisningen sker på alla nivåer – det är allt från rena nybörjare till riksspelmän! De flesta spelar nyckelharpa, men vi har även fiolspelare.

Årets kurs är fulltecknad men det går bra att ställa sig på kölista!
Mer information och anmälan:

www.bilda.nu/ekebyholm

11:e spelkursen på Laxön 15–19.8

Byss-Callestämman sker 21 augusti.

Ett par platser kvar. Deltagare från tre kontinenter. Undervisning på engelska och svenska (funkar jättebra).

Lärare är riksspelmännen Edward Anderzon, Petrus Dillner, Leif Alpsjö och veteranen Christer Sundbom.Därtill tre assisterande lärare.

Mycket trevlig gemenskap med spel, sång, dans och fest.

Undervisningen anpassas förstås till deltagarnas förmågor och önskemål. Vår kompetens är vid och det är vår 11:e kurs!

Vidare information på *www.nyckelharpa.com*

Välkomna!

Leif Alpsjö